

Dönem : 3

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 18 e | nci ek

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, kapıcıların İş Kanunu kapsamına alınmasına dair kanun teklifi ile eski İstanbul Milletvekili Kaya Özdemir'in, 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler ilâve edilmesi hakkında kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu ilgili komisyonu ile Millet Meclisi Çalışma Komisyonundan seçilen 4 er üyeden kurulu 2 numaralı Karma Komisyon raporu (Millet Meclisi 2/186; C. Senatosu 2/226)

Not : C. Senatosu S. Sayısı : 1317

(2) Numaralı Karma Komisyon raporu

Millet Meclisi

(2) Numaralı Karma Komisyonu

Esas No. : 2/186

Karar No. : 2

12 . 3 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisince kabul edilip Cumhuriyet Senatosuna gönderilen metin Cumhuriyet Senatosunca değiştirilmesi üzerine Millet Meclisi Genel Kurulunun evvelki kanun metni üzerinde ısrar etmesi sebebiyle Anayasanın 92 nci maddesi uyarınca teşkil olunan Karma Komisyonumuza havale olunan İstanbul eski Milletvekili Kaya Özdemir ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler ilâve edilmesi hakkındaki kanun teklifi Çalışma Bakanlığı temsilcisi de hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu:

Uzun müzakerelerden sonra ilgili teklifin müzakeresine geçildi.

Her iki görüşü telif etmek maksadiyle:

I - 931 sayılı Kanunun 5 nci maddesi 8 nci fıkrasının kaldırılması suretiyle her türlü konut kapıcısının adı geçen kanun kapsamına alınması hususunda, Cumhuriyet Senatosunca ileri sürülen sakıncalar genellikle benimsenmiş ve bahis konusu 5 nci maddenin sonuna bir (e) fıkrası ilâve edilmek suretiyle metin yeniden düzenlenmiştir. Bu suretle:

1. Kaloriferli konutlarda çalıştırılan bütün kapıcılar,
  2. a) Aynı işveren emrinde olmak şartıyla bir ve daha ziyade kalorifersiz konutta çalışan kapıcılar,
  - b) Aynı kalorifersiz konutta çalışmak suretiyle bir ve daha ziyade işverene bağlı kapıcılar.
- Kanun kapsamına alınmışlardır.

Böylece kanunun uygulanmasındaki güçlükler ve memleket gerçekleri göz önünde tutularak, hem ayrı ayrı kalorifersiz konutlarda ve hem de ayrı ayrı işverenler emrinde çalışan kapıcılar kanun kapsamı dışında bırakılmışlardır.

931 sayılı Kanunun 64 nci maddesi birinci bendini açıklığa kavuşturmak maksadiyle, Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metinde yer alan 2 nci madde hükmü, benimsenmemiştir. Çünkü, halen yürürlükte bulunan metin maksadı karşılamaktadır.

Gerçekten 931 sayılı Kanunun 64 nci maddesinin birinci bendinin son fıkrasına göre, hizmet akıtları ve toplu iş sözleşmeleri ile ara dinlenmelerinin uzatılması ve aralı olarak kullanılması mümkündür.

II - 931 sayılı Kanunun 5 nci maddesi istisnalar kısmına dâhil bulunan Çırakların, rüşt yaşı 18 bulunduğundan, 18 yaştan büyük olanların bu kanunun kapsamına alınması uygun bulunmuştur. Bunun sebebi olarak da, muhtelif sanayi işletmelerinde çırak adı altında işçilik görevi yapan ve yaşı büyük olan kimselere rastlanmasıdır. Bu uygulamanın önlenmesi ve memleketimizde tam anlamı ile bir çıraklık müessesesinin yerleşebilmesi için tasarıdaki değişiklik öngörülmüştür.

III - Yardımseverler Derneğinin Merkez ve taşra atelyelerinde çalışanların kapsam dışı kalması hususundaki Cumhuriyet Senatosu görüşüne Komisyonumuz aynı gerekçelerle katılmıştır.

Bu sebeple, kabul edilen kanun metnine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Yukarıda arz ve izah olunan hususlar muvacehesinde Karma Komisyonumuzca kabul edilen metin, Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Karma Komisyon Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Kayseri Milletvekili <i>Enver Turgut</i>	Burdur Senatörü Çıraklık için muhalifim Muhalefet şerhim eklidir. <i>Faruk Kıncaytürk</i>	İstanbul Milletvekili <i>Hasan Türkey</i>	Muğla Senatörü Çıraklıkla ilgili muhalefet şerhim eklidir. <i>İlyas Karaöz</i>
	Sinop Senatörü Çıraklık için muhalifim Muhalefet şerhim eklidir. <i>Nazım İncebeyli</i>	İzmir Milletvekili <i>Burhanettin Asutay</i>	Konya Milletvekili <i>Vefa Tanır</i>

Muhalefet şerhi

Genel olarak çırak iş görmek değil sanat öğrenmek için çalışan, ameli ve tatbiki ders gören bir öğrenci durumundadır.

Memleketimizde yürürlükte bulunan ve çalışma hayatını tanzim eden kanunlarda çıraklık hakkında yeterli hüküm mevcut değildir.

Garp memleketlerinde olduğu gibi, çıraklık müessesesinin tanzimi ve geliştirilmesi suretiyle, çırakların özel şartlar altında iyi yetiştirilmesi ve sosyal güvenliklerinin temin edilmesi bakımından çıkarılan hizmet akdi ile çalışanların iş şartlarını düzenleyen 931 sayılı İş Kanunu kapsamında değil, memleket gerçeklerine uygun olarak çıkarılacak özel bir «çıraklık kanunu» kapsamında müthalâ edilmesi lâzımdır. Esasen bu mevzudaki kanun teklifi Millet Meclisi Geçici Komisyonunda müzakere edilmekte olup, Çalışma Bakanlığınca hazırlanan kanun tasarısı da son şeklini almış, Millet Meclisine sevk edilmek üzeredir.

Bu itibarla çıraklık müessesesinin tanzimine, geliştirilmesine ve çırakların sosyal güvenliğini teminden uzak olan kanun teklifine katılmıyoruz.

Burdur Senatörü
Faruk Kıncaytürk

Muğla Senatörü
İlyas Karaöz

Sinop Senatörü
Nazım İncebeyli

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

28 . 7 . 1967 tarih ve 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin 1 nci fıkrasının 6 ncı bendinin değiştirilmesine, 8 ve 10 ncü bendlerinin kaldırılmasına dair kanun teklifi

MADDE 1. — 28 . 7 . 1967 tarih ve 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin 1 nci fıkrasının 6 ncı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir, 8 ve 10 ncü bendleri kaldırılmıştır.

6. Çıraklar, (16 yaşını dolduruncaya kadar.)

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin birinci bendinin 8 nci fıkrası ile aynı kanunun 64 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin birinci bendinin 8 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

8. Bu kanunla öngörülen günlük normal mesaisini aynı işverene hasretmiyen konut kapıcıları hakkında,

MADDE 2. — 931 sayılı İş Kanununun 64 ncü maddesinin bir numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ara dinlenmesi :

I - Çalışma süresinin ortalama bir zamanında o yerin âdet ve işin gereğine göre ayarlanmak suretiyle işçilere :

a) 4 saat veya daha kısa süreli işlerde 15 dakika,

b) 4 saatten fazla ve 8 saatten az süreli işlerde yarım saat,

c) 8 saat veya daha fazla süreli işlerde bir saat dinlenme verilir.

Bu dinlenme süreleri en az olup aralıksız verilir.

Ancak bu ara dinlenmeleri, iklim, mevsim o yerdeki örf ve gelenekler veya işin niteliği göz önünde tutularak hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleriyle uzatılabilir ve aralı olarak kullanılabilir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi Karma Komisyonun kabul ettiği metin

28 . 7 . 1967 tarih ve 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin birinci bendinin altıncı fıkrasının değiştirilmesine ve ikinci bendine bir (e) fıkrası ilâvesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 931 sayılı Kanununun 5 nci maddesinin birinci bendinin 6 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

6. Çıraklar (18 yaşını bitirmemiş çıraklar)

MADDE 2. — 931 sayılı İş Kanununun 5 nci maddesinin ikinci bendine (d) fıkrasından sonra, aşağıdaki (e) fıkrası eklenmiştir.

e) Kaloriferli konut kapıcıları ile çalışmasını aynı işverene veya aynı konuta hasreden konut kapıcıları.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Millet Meclisinin kabul
ettiği metin

MADDE 3. — Bu kanun hü-
kümelerini Bakanlar Kurulu yü-
rütür.

Cumhuriyet Senatosunun
kabul ettiği metin

MADDE 4. — Millet Meclisi
metninin 3 ncu maddesi 4 ncu
madde olarak aynen kabul edil-
miştir.

Millet Meclisi
Karma Komisyonun kabul
ettiği metin

MADDE 4. — Bu kanun hü-
kümelerini Bakanlar Kurulu yü-
rütür.

